

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Nová svoboda, Ostrava

26. IV. 1978

Nad dvěma inscenacemi v DPB

Úvaha poněkud nerecenzní

V DPB se kromě jiných hrají v současné době dvě hry: Gorinova — Ten, který nikdy nezalhal a Goldoniho — Sluha dvou pánů. Nechci v žádném případě srovnávat, jde o dva nesouměřitelné texty a i tvůrci obou inscenací vycházeli jistě ze zcela odlišných představ, záměrů a cílů. Avšak když člověk sedí v hledišti a na okamžik si uvědomí atmosféru a divácké reakce, napadne mu nutně několik otázek, na které hledat ty nejsprávnější odpovědi budou muset tvůrci sami.

Představení Goldoniho hry si neklade žádné vysoké cíle. Zřejmě chce především pobavit. Ne vždy nachází tento pro nás podivně rozporný autor (tvořící na rozhraní soumraku komedie dell'arte a zrodu moderní měšťanské charakterové komedie italské, ke které sám položil základy) takový způsob výkladu a interpretace, které by myšlenkově povýšily svět a jednání jeho postav. Divadla volí tohoto autora především pro možnost žánrového odlehčení a inspiraci ko mediálního, uvolněného herectví. To jistě není málo. Inscenace v DPB to potvrzuje zejména v herecké složce představení. Většina herců (platí to především o O. Prajznerovi, M. Sovovi, M. Logojdové, L. Brücknerovi, B. Čvančarovi) ozvláštňuje tvorbu postav oním neopakovatelným osobním přínosem, individuálním prvkem své mentality a gestických hereckých prostředků. Odhlédneme teď od toho, že s přibývajícím počtem repríz a kladným ohlasem diváků ztrácí mnozí cit pro míru a hranice spontaneity. To je jiný problém, problém vnitřní tvůrčí kázně. Ale jedno nelze pominout, ať již ná zory na toto představení jsou jakékoli: herci nespoutání interpretací literární myšlenky doká-

zali, že jejich profesionální herecké prostředky jsou mnohem bohatší, než by se dalo soudit z řady jiných inscenací. Už zmíněná spontaneita, bezprostřednost, fyzické uvolnění jsou víc než sympatickým rysem tohoto představení. V mezích jeho žánru a kompozice se totiž bezděčně odhalily potenciální herecké možnosti a schopnosti.

Naproti tomu Gorinova hra Ten, který nikdy nezalhal je nepochybně výborným a myšlenkově závažným textem. Smích, který vzbuzuje, není tak bezprostředně očistný, spíše se mění v hořký úsměšek, ale ryze divadelní (tj. jevištní) stavba této hry umožňuje zprostředkovat divákovi intelektuální obsah, myšlenku v konkrétních dramatických situacích. Tvůrci vtiskli představení tvar a řád, a přece mezi jevištěm a hledištěm nemizí zcela ona bariéra oddělující předváděné od sledujících. Co to chybí tomuto jinak dobře vytvořenému představení? Právě ona nezastupitel-

ná jedinečnost hereckého projevu. Herci zůstávají v područí slova, které sdělují s pečlivou přesností a důrazem právě na význam a myšlenku. Hrají situace v dimenzích literární předlohy, nikoli situace konkrétní, jejichž intence se dotvářejí právě a jen „zde a nyní“, v jediné neopakovatelné chvíli střetnutí diváka s celou kompozicí představení. Zjednodušeně řečeno: pokoušejí se být baronem Prášilem, starostou, soudcem a zcela do pozadí zasouvají onen moment herecké tvorby, kdy já—herec jako konkrétní člověk podávám svědectví o postavě, která neexistuje, je výmyslem autora a skutečnou se stává teprve prostřednictvím svých jedinečných dispozic, mé — herecké — bytostné skutečnosti. Jedině z tohoto vědomého protikladu může vzniknout syntéza postavy, kdy skutečné tělo a filitivní slovo se v neustálé proměnlivém vztahu spojí v jednu notu ne jednou provždy danou, ale žijící v čase, jež je i biologickým časem herecova života.

Znovu upozorňuji, že jsem tentokrát nechtěla posuzovat, ani hodnotit. Sympatické a mnoho tvárně usilování souboru DPB o tvář současného divadla mi pouze poskytlo možnost upozornit na jeden z problémů, nad nímž je třeba se v neposlední řadě zamyslet.

SÁRKA KOSKOVÁ

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

31. III. 1978

▲ Divadlo Petra Bezruče v Ostravě uvedlo minulý týden poslední premiéru sezóny. Byla jí komedie Grigorije Gorina „Ten, který nikdy nezalhal.“ Režisérem tohoto představení je Josef Janík, scénu a kostýmy navrhl Otakar Schindler, j. h., hudbu napsal Zdeněk Pololánik. Snímek zachytil herce M. Čizka, M. Šulce a M. Borovce, kteří ve hře účinkují.

Foto: Vladimír Dvořák

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Zemědělské noviny, Praha

23. V. 1978

Z Divadla Petra Bezruče

V inscenaci hry Grigorije Gorina Ten, který nikdy nezalhal, došlo v ostravském Divadle Petra Bezruče k jednomu závažnému nedorozumění. Režisér J. Janík vyložil text důsledně jako soudobou morálku to znamená nejen s její etickou naléhavostí, ale i s černobílou kresbou postav a situací. Jednotlivé postavy hry, u Gorina žijí a zafimaví lidé, jsou v inscenaci redukováni na určitý znak, který reprezentují v ideovém schématu hry. Toto černobílé rozvržení sil sice zpočátku zdánlivě zvýrazňuje obsah sdělovaného, ale divák přesně rozvržené schéma rychle prohlédne a až do konce představení už jen trpně přihlíží, protože není co objevovat.

Gorinovy komedie by se říkalo daly nazvat — i když nepřesně — soudobými moralitami, ale především ve smyslu etického poselství, ne ve stavbě hry, v charakteristice postav

a v divadelních situacích. Gorin nekreslí postavu kladně nebo záporně, situace jeho her nejsou přímočaře jednoduché a děj není předem dán. V ostravské inscenaci i herci působí jako by všechno věděli předem. Milan Šulc poctivě zápasí s hlavní postavou, daří se mu lépe v první části hry oči proměně v obvyčejného člověka se však stane i jeho Prášil Sedi-vým a v závěru se neubrání sentimentalizujícími prvky. O nové rvsy se ve svém be-reckém projevu pokusil Marie Viková (Baronka) a Arnošt Borovec (Purkmistr), naproti tomu zcela mylně bylo obsazení Miloslava Čizka do role hlavního Prášilova protivníka — advokáta Rammkopfa. Tentokrát se nedařilo ani Johaně Tesařové, která hraje Prášilovu družku Martu značně rozpačitě.

Ze hry o člověku, který dovede žít ve světě fantazie a tvůrčím způsobem přetvářet realitu, vznikla v ostravském provedení jevištní konstrukce, které chybí divadelní napětí i gorinovský humor (stejně

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 .

VÝSTRIŽEK Z ČASOPISU

Nová svoboda, Ostrava

22. III. 1978

V překladu Růženy Pochové uvedl 24. března Divadlo Petra Bezruče v Ostravě hru sovětského autora Grigorije Gorina Ten, který nikdy nezašel. Hru režijně připravil Josef Janík, autorem výpravy je Otakar Schindler j. h.

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTRIŽEK Z ČASOPISU

Nová svoboda, Ostrava

- 7. IV. 1978

Poslední premiérou sezóny 1977—1978 v Divadle Petra Bezruče byla komedie Grigorije Gorina „Ten, který nikdy nezašel“. Režisérem představení je Josef Janík, scénou a kostýmy navrhl Otakar Schindler j. h. Autorem hudby je Zdeněk Pololáník. Na snímku je hana Tesařová a Miloslav Šulc.

Foto: V. Dvořák

BYLI
JSME
SE
PODÍVAT

vš uvedlo Gorinovu hru „Ten, který nikdy nezalhal“ ve vynikající režii Josefa Janíka. Režisér Janík se svými spolupracovníky (výprava: Otakar Schindler, hudba: Zdeněk Pololáník) jde až s chirurgickou přesností po myšlence hry, a tím dosahuje monumentálního výsledku. Jeviště nezatěžuje zbytečnými dekoracemi, hercům nechává takřka oprostěný hrací prostor, čímž ještě více umocňuje účinnost hry. Schindlerova výprava pracuje pouze s náznakem starých goblénů a jako jedinou dominantu staví na jeviště obrovské pohyblivé schodiště, které má v každé scéně jiný význam.

Celému představení dominuje postava barona Münchhausena v podání Milana Šulce. Režisér si opravdu nemohl vybrat lepšího představitele. Šulcův Münchhausen bojuje proti lidské hlouposti

Gorinův Münchhausen v Ostravě

Dá se říci, že hry současného sovětského dramatika Grigorije Gorina již na našich jevištích zdomácněly. Po tragikomedii „Zapomeňte na Hérostrata“, historické fresce „Thyl Ulenspiegel“ se objevila další tragikomedie „Ten, který nikdy nezalhal“. Tentokrát zvolil Gorin za ústřední postavu své hry barona Münchhausena, kterého známe spíše jako barona Prášila. Tak jako v předcházejí-

s úsměvem a fantazií. Jeho výkon je plný ostrých stříhů, které v mnoha případech jdou ještě nad autorův text. Přitom jeho baron Prášil je hrán s nebývalým šarmem a smyslem pro konverzaci v někdy až strhujícím tempu. Výkon, jaký se na našich jevištích vidí jen zřídka. Ale i ostatní herci výborně sekundují Šulcovu výkonu. Ať je to třeba milující a vše chápající družka Marta Jo-

cích hrách autor i zde kritizuje současný svět prostřednictvím historických postav. V tomto dramatu konkrétně odsuzuje pokrytectví a přetvářku, malichernost a maloměstáctví plné konvenčních předsudků.

Divadlo Petra Bezruče v Ostra-

hany Tesařové, nebo Marie Viková v atraktivní roli Jacobiny von Münchhausen. Protihráčem Münchhausena je bezpáteřný advokát Rammkopf v mistrném podání Miloslava Čížka. Arnošt Borovec ve svém purkmistrovi vykreslil přesný, typ zbabělého opa-

trníka, který se snaží ze všech sil proplout všemi situacemi. Jaroslav Těšitel ukázal v expresivně pojaté postavě pastora dvojitou tvář církve. Václav Roštlapil jako hudebník a Kostas Zerdalolu v roli šikovatele bezpečně dokázali, že není malých rolí.

Na závěr můžeme říci, že hra Grigorije Gorina „Ten, který nikdy nezalhal“ je velkým vítězstvím Divadla Petra Bezruče v Ostravě a v každém případě stojí za zhlédnutí.

JIRÍ CIMICKÝ,
foto Vladimír Dvořák